

Időutazás a Délmagyarországgal: 1960, a településfejlesztés éve (51. rész)

Szeged városa jövőt álmodik magának

Míg korábban a városnak igazán nem volt fejlesztési koncepciója, 1960-ra ez is megszületett. Arról nem is beszélve, hogy a korábbi állóvízzel szemben már átalakulóban van a városkép, sokfelé építkeznek Szegeden és környékén.

Az újívi lap ismerteti Szeged 30 évre szóló általános rendezési tervét. Az elképzelések igencsak érdekesek. Egy részük – szerencsére – nem valósult meg, viszont sok mindent jól láttak előre a terv készítői.

Mi lesz 30 év múlva?

Január 1-jei számának címlapján teszi föl a kérdést a DM: „Milyen lesz Szeged 30 év múlva?” Tanulságos idézni az írásból. „A most készülő általános rendezési terv harmincéves távlatban szabja meg Szeged város fejlődését és ha a szakminisztériumok véleményének egyeztetése után ez évben a kormány is elfogadja, az elkövetkezendő évtizedek alatt ez a terv képezi a folyamatosan készülő kisebb részlettervek alapját” – írja a lap, majd így folytatja: „A tervezés alapjául szolgáló városfejlesztési program szerint Szeged lakosságának száma a következő három évtized alatt mintegy 120 ezer lesz. A terv elkészítésénél azonban kiderült, hogy a körtöltésen belül 160 ezer lakó számára is van hely. A Tisza újszegedi partját a híd mindkét oldalán végig 6-7 emeletes házzakkal építik be, hogy ez a rész a város kirakata legyen. A sugárutakat is végig magasrendű beépítési sávnak jelöli meg a terv. A kiskörúton belül mintegy 800, a kiskörút nagykörút közti sávban 3200 új lakás számára van hely. Újszegeden, a Tisza-parton szintén több száz lakás építhető fel.”

Mindenképpen szerencse, hogy ez az elképzelés így nem valósult meg, amolyan falanszterré változtatva Szegedet. Bejött – sőt hatványozva – viszont egy másik terv, miszerint: „Mindez azonban nem lesz elegendő az 1990-es évek szegedi lakosainak, ezért egy teljesen új városrész telepítését javasolják a tervezők.

95 ÉV – 95 NAPBAN ELBESZÉLVE

■ Májusban lesz 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásiból. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország históriájába is.

Szeged termelőszövetkezeti város lett

Fotó: Somogyi Károlyné

Ez a városrész Felsővároson a már betelepült részek és a körtöltés között a Makkosházi út környékén épül meg. Itt mintegy ötezer lakást lehet elhelyezni 5-6 emeletes épületekben. Ez a terület igen alkalmas arra, hogy a legkorszerűbb úgynevezett középblokkos módszerrel – előregyártott elemekből épüljön meg az új negyed. Akár egy épületelemgyártó üzemet is lehetne odatelepíteni átmenetileg, hogy a helyszínen készüljenek az építőelemek.” Nos, Tarjánnal, Felsővárossal, Rókussal ugyancsak kibővült a

tervnek ez a fejezete. Amint a közlekedésfejlesztési koncepció java része is.

Terv és valóság

„A közlekedési útvonalak jelentik a város testének csontvázát. Kirajzolódott már a harmadik, jelenleg még csak Északi körút néven emlegetett körút helye is. Egy-két évtized múlva már kevés lesz a jelenlegi közúti híd Szegednek a számítások szerint. Ezért kijelölték az újabb közúti híd helyét a Római körút és a Temesvári körút között, körülbelül a

Bertalan-emlékmű magasságában. A mostani közúti hídon is változtatni kell a várható nagy forgalom miatt. A híd kisebb átépítése után a mostani gyalogjárdaikat a híd külső oldalára helyezik. (Ez elmaradt! – Sz. I.) Valószínűleg sor kerül a villamos kitelepítésére is a hírről. A villamos helyett majd autóbusz köti össze a két partot. közlekedési problémákat feldolgozó részletterv szerint ugyancsak belátható időn belül ki kell szorítani a villamost a szorosan vett városközpontból, a Lenin körúton belüli részről.” Sőt, a lábjegyzet is bejött, miszerint: „(Megjegyzendő: a terv előírja azt is, hogy ha az élet már odáig fejlődik, Tápe, Dorozsma, Gyálarét és Szőreg közigazgatásilag Szegedhez tartozik majd.)” Tanulságos, hogy a közben önállósult Algyóval eleve nem számol városrészként a terv.

És ami már nem elképzelés: a január 17-i lap a Mars tér környékének átépítéséről így ír: „Szeged leggyorsabban fejlődő, épülő része a Marx tér és környéke. 1953 óta több száz lakás épült meg a Hajnóci, az Attila, Mérey és Török utcákban és magán a Marx téren. Az utóbbi években a régi boltok korszerűsítésével, a Mérey utcában, a Marx téren a volt TŰZÉP-telep

helyén épült új üzletek, a Búbos-étterem és cukrászda, a körzeti orvosi rendelő nemcsak az épületekbe költözött lakók javát és kényelmét szolgálja, hanem az új üzletek külön kereskedelmi negyed jellegét adnak ennek a városrésznek.”

Egy kis mozaik

Sok minden történt még az évben. A január 20-i lap címe szerint például „Csongrád megyében kedd estig 31 ezer 500 parasztszalád vált termelőszövetkezeti taggá”. Ezért Szeged meg is kapta a termelőszövetkezeti város címet, amit február 6-án Vásárhely is átvehetett.

Ebben az évben állítják fel a Stefánián az erősen vitatott, a népnyelvben csak „libás asszonynak” csúfolt tanácsköztársasági emlékművet, no meg, ahogyan a DM február 7-i száma írja: „Készülnek a tervek Szeged fürdővárossá fejlesztésére – Több természetes adottsága van Szegednek ahhoz, hogy üdülő-fürdővárossá fejlődjék. A város déli fekvése, a Tisza és a Maros folyó, az egész újszegedi oldal természeti szépségei, nemkülönben a termálvízkincs lehetővé teszi, hogy Szeged nemcsak saját, hanem a közelebbi és távolabbi környék lakosainak is kellemes üdülést, szórakozást biztosítson az egész évben.”

Február 16-án arról ír a lap, hogy kicserélik az algyói Tisza-híd középső szakaszát. „A mintegy 104 méter feszítávolságú hatalmas hídszakaszt a parton álló állványzaton szerelik össze a MÁVAG dolgozói, mégpedig úgy, hogy annak egyharmada a víz fölé nyúlik. Azután majd hajótestekre teszik át a kész hidat, s miután a régi részt hasonló módszerrel kiemelik, helyére illesztik be az újat. Így legfeljebb 48 órát vehet igénybe a híd-szerkezet kicserélése, ami gyakorlatban azt jelenti, hogy csak minimális forgalmi akadály keletkezik a szerelés idején.”

Vajon hányan emlékeznek még arra, amikor Algyónél közös vasúti-közúti híd szolgálta ki a 47-es út forgalmát?

(Folytatjuk)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

Sándor Klára az SZDSZ-ben Csongrád és Bács-Kiskun megyéért felelős

Az egyetlen nő az ügyvivők között

A szegedi Sándor Klára az SZDSZ ügyvivői testületének (üt), a liberális párt legfontosabb döntéshozó szervének első Csongrád megyei tagja, és az egyetlen nő a tizenkét ügyvivő között. Sándor Klára nem költözik Budapestre, továbbra is a Szegedi Tudományegyetemen tanít majd.

– *Minek tulajdonítja, hogy sikerült bejutnia az ügyvivői testületbe?*

– A vidéki listán nagyobb volt a verseny, mint a fővárosin. Az, hogy bekerültem, nyilván az országos tanácsban végzett kétéves munkámnak köszönhető. Időnként publicisztikákat írok a Népszabadságba, a 168 órába, lehet, hogy ez is ismertebbé tette a nevemet. Kuncze Gábor hat nevet említett, akikkel szeretne együtt dolgozni, köztük az enyémet is. Valószínűleg ennek is volt hatása.

– *Mi lesz a feladata az üt-ben?*

– Még nem osztottuk szét a feladatokat, mert csak kétszer ülésezünk. A regionális felosztást viszont megbeszéltük, minden ügyvivő egy vagy két megyéért felelős. Én Csongrád és Bács-Kiskun megyét kaptam. A feladatom e megyék munkájának segítése.

– *Van-e olyan feladat, amit szívügyének tekint?*

– Egyrészt az esélyegyenlőségért való munka, mellyel egyetemi oktatóként is régóta foglalkozom. Nyelvészként a kommunikáció tervezésében is szeretnék részt venni.

– *Az SZDSZ-t sokáig a főváros pártjának tartották. A tisztújító küldöttgyűlés mégis Szegeden volt és többször elhangzott, hogy a liberálisok nyitnak a vidéki városok felé.*

– Én azt szeretném, ha az SZDSZ az ország pártja lenne. Itt az ideje annak, hogy vége szakadjon a főváros-vidék szembenállásnak. Nem véletlenül volt egy olyan plakátunk az EU-választás előtt, hogy Budapest is falu, csak nagy.

– *Egyedüli nő az ügyvivők között. Ki tudja, illetve ki akarja-e ezt valahogy használni?*

– Nem örülök annak, hogy egyedüli nő vagyok, az lenne a normális, ha 50-50 százalék lenne az arány. Egyelőre azonban ez egyetlen magyar pártban sem valósul meg, sőt Euró-

Sándor Klára: Szeretném, ha az SZDSZ az ország pártja lenne

Fotó: Frank Yvette

pában is leginkább csak az északi országokban érnek el 40-45 százalékos arányt a nők a politikában. Addig nem beszélhetünk esélyegyenlőségről, amíg a nők nem kerülhetnek olyan arányban felelős, döntéshozó helyzetbe, mint a férfiak.

– *Ezt hogyan lehet elérni?*

– A társadalmi szemléletet és a gondolkodásmódunkat kell megváltoztatni. Sok nő azért nem választja a politikusi pályát, mert túl férfias, kemény és agresszív hivatásnak gondolja. Ez nem így van. Meg kell győzni a magyar társadalmat arról, hogy a

politizálás ugyanúgy nem „férfias”, mint a választójog.

– *A kormány sok liberális elemet átvesz. Nem tartanak attól, hogy az SZDSZ kenyerét veszi el az MSZP?*

– A mostani kormány részben liberális kormány, ezért nem átveszi az ötleteinket, hanem megvalósítja, és ennek természetesen örülünk. Másrészt a liberalizmus nem témákból és kampányokból áll, hanem egy életfelfogás, világnézet. Ezt koherensen és következetesen csak az SZDSZ képviseli Magyarországon.

GONDA ZSUZSANNA

Tavaly 751 parlagrafügy Szegeden

Nem bírságolt az önkormányzat

Egyszer sem szabtak ki bírságot Szeged belterületén azoknak az ingatlanoknak a tulajdonosaira, akik nem gondoskodtak a parlagrafü kiirtásáról. A hivatal 751 esetben indított eljárást. Az allergiát okozó gyomnövény kiirtása – egy vagy több hatósági felszólítást követően – végül is mindenütt megtörtént.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az elmúlt esztendőben ingyenes zöldszámon tehettek bejelentést azok, akik környezetükben elhanyagolt, parlagrafüves területeket észleltek Szegeden. A város belterületét az önkormányzat is többször ellenőrizte. Tavaly 751 esetben indítottak eljárást parlagrafügyben, ebből 244 lakossági bejelentés alapján történt. A többi alkalommal a hivatal kezdeményezte a procedúrát. 562 telektulajdonost szólítottak fel arra, hogy irtsa ki a parlagrafüvet, s több mint 400 helyen ez az első felszólítást követően meg is történt. A parlagrafü kiirtását elmulasztókra 20 ezertől 2 millió forintig terjedő bírságot szabhattak ki, erre azonban a jegyző hatáskörében tavaly egyetlenegyszer sem került sor.

2,8 millió mentesítésre

– Az elmúlt évben a hivatal 2 millió 800 ezer forintot költött parlagrafü-mentesítésre – mondta Molnár László, a szegedi önkormányzat városüzemeltetési irodájának vezetője. Hozzátette: a Szegedi Környezetgazdálkodási Kht. több mint 200 hektáron kaszált, saját apparátusa mellett további 47 közmunkást foglalkoztatott. A szegedi vízmű és az IKV Rt. saját területein végezte a gyomnövény irtását. Így az önkormányzati cégek parlagrafü-mentesítésre összességében megközelítőleg 10 millió forintot fordítottak.

Hektárok és forintok

A gyomnövény hatékonyabb irtását idén több jelentős változás is segítheti. Szegeden a parlagrafü elterjedésének megakadályozását, az irtás hatékonyabbá tételét szolgálja az a már készülöben lévő digitális térkép, amely légi felvételekkel rögzíti a parlagrafüvel szennyezett területeket. Az idei parlagrafü-mentesítésre 10 millió forintot különített el az önkormányzat. Molnár László irodavezető azt is elmondta, hogy egy hektárnyi terület kaszálása hozzávetőlegesen 50 ezer forintba kerül.

Hatósági irtás

Továbbá – miután a kormány március közepén elfogadta a parlagrafü elleni védekezésről szóló törvényjavaslatot – már csak az Országgyűlés igenje kell ahhoz, hogy önálló törvény szabályozza a parlagrafü-ügyet. A javaslatban az áll, hogy a tulajdonosoknak július 30-áig ki kell irtaniuk a területeikön lévő parlagrafüvet. Ha ezt elmulasztják, akár 2 millió forint is lehet a kiszabható bírság mértéke. Továbbá meg kellene fizetniük az úgynevezett hatósági irtás költségeit is – ahhoz pedig, hogy ezt elvégezzék, nem lenne szükség a tulajdonos beelegetezése. Az ellenőrzés és az irtás elrendelése átkerülne a helyi önkormányzatoktól – vagyis a jegyzők hatásköréből – a körzeti földhivatalokhoz.